

POSTANOWIENIE

Dnia 18 października 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (przewodniczący)

SSN Katarzyna Gonera

SSN Zbigniew Korzeniowski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa A. S.

przeciwko Miejskiemu Przedsiębiorstwu Komunikacyjnemu w C. Spółce z

ograniczoną odpowiedzialnością w postępowaniu ze skargi

o wznowienie postępowania w sprawie sygn. IV 1 Pa .../06 o przywrócenie do

pracy, wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Spółecznych i Spraw Publicznych w dniu 18 października 2010 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i

Ubezpieczeń Spółecznych w C.

z dnia 24 czerwca 2010 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Z braku uzasadnionej podstawy, a przede wszystkim wobec wniesienia po terminie, Sąd Okręgowy w C. zaskarżonym postanowieniem z 24 czerwca 2010 r. odrzucił kolejną skargę powoda A. S. (rozpoczętą pismem z 1 kwietnia 2010 r.) o wznowienie postępowania zakończonych wyrokiem Sądu Okręgowego w C. z 13 września 2006 r., oddalającego jego apelację od wyroku Sądu Rejonowego w C. z 12 kwietnia 2006 r.

Skarga odwoływała się do podstaw wznowienia z art. 401 pkt 2, 403 § 2 i § 3 k.p.c.

W zakresie pierwszej podano, że ustanowiony dla powoda adwokat z urzędu nienależycie wykonywał obowiązki procesowe, dlatego doszło do nieważności postępowania (art. 401 pkt 2 k.p.c.). Drugą podstawę powód łączył z nową okolicznością, iż w zakresie obowiązków nie miał odrębnej sprzedaży biletów pasażerom (art. 403 § 2 k.p.c.). Trzecia podstawa to wyrok sądu karnego - Sądu Rejonowego w C. z 26 lutego 2007 r. - uniewinniający powoda od zarzutu oszustwa.

W uzasadnieniu odrzucenia skargi Sąd Okręgowy stwierdził przekroczenie terminu do jej wniesienia z art. 407 § 1 k.p.c. oraz niezasadność wskazywanych podstaw z art. 401 pkt 2 i 403 § 2 i 3 k.p.c. W zakresie pierwszej podstawy, jako że powód był na rozprawie apelacyjnej 13 września 2006 r. i od tej daty należy liczyć trzymiesięczny termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania ze względu na zarzut negatywnej oceny czynności pełnomocnika z urzędu (art. 407 § 1 i art. 401 pkt 2 k.p.c.). Reprezentujący skarżącego pełnomocnik z urzędu złożył opinię o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej. Jednak to, że przyjęty przez adwokata sposób działania nie satysfakcjonował powoda nie oznacza, że był nienależycie reprezentowany albo pozbawiony możliwości działania (art. 401 pkt 2 k.p.c.). Co do drugiej i trzeciej przesłanki, to skarżący już w poprzednich skargach wskazywał je jako podstawy wznowienia. Postanowieniem z 15 lutego 2008 r. została odrzucona podobna skarga powoda o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej tym samym wyrokiem Sądu Okręgowego w C. w sprawie IV1 Pa .../06. Prócz przekroczenia terminu podstawa nie jest zasadna, jako że w art. 403 § 3 k.p.c. chodzi o wyrok, który uprawomocnił się przed wydaniem wyroku objętym skargą (postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 czerwca 1997 r., I CKN 149/97, OSNC 1998 nr 1, poz. 9; z 25 kwietnia 2008 r., I PZ 3/08, OSNP 2009 nr 15-16, poz. 205; z 15 grudnia 2009 r., II PZ 24/09, niepublikowany). Wyrok w sprawie karnej z 26 lutego 2007 r. zapadł po prawomocnym wyroku z 13 września 2006 r. w sprawie pracowniczej. Ponadto wyrok w sprawie karnej nie dotyczył tego samego stosunku prawnego co wyrok w sprawie pracowniczej (postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lutego 2010 r., I PZ 22/09, oddalające zażalenie na odrzucenie

poprzedniej skargi o wznowienie postępowania). Z kolei okoliczność, że skarżący nie posiadał w zakresie powierzonych mu obowiązków pracowniczych sprzedaży odręcznej biletów pasażerom autobusu nie stanowi podstawy wznowienia z art. 403 § 2 k.p.c., gdyż była to okoliczność znana skarżącemu przed wydaniem wyroku w sprawie pracowniczej.

Zażalenie zakwestionowało orzeczenie o braku podstaw do wznowienia postępowania z art. 401 pkt 2 k.p.c., art. 403 § 2 i § 3 k.p.c. oraz o wniesieniu skargi z uchybieniem terminu z art. 407 § 1 k.p.c., a także o braku tożsamości podmiotowej i przedmiotowej wyroków zapadłych w sprawach pracowniczej oraz karnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga zasadnie została odrzucona ze względu na wskazywane podstawy oraz wniesienie jej po terminie, na co zwrócono uwagę już przy rozpoznaniu zażalenia na odrzucenie poprzedniej skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lutego 2010 r., I PZ 20/09).

I. W zakresie pierwszej podstawy (z art. 401 pkt 2 k.p.c.) nie można nie stwierdzić przekroczenia trzymiesięcznego terminu z art. 407 § 1 k.p.c. do wniesienia skargi, skoro powód uczestniczył w postępowaniu sądowym, w tym w rozprawie apelacyjnej 13 września 2006 r. i wyrażał potem niezadowolenie z pełnienia funkcji przez pełnomocnika z urzędu. Pełnomocnik z urzędu złożył wówczas opinię o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej.

Niezależnie od przekroczenia terminu do wniesienia skargi, to zasadnie przyjął Sąd w zaskarżonym postanowieniu, że nienależyte wykonanie obowiązków procesowych przez adwokata ustanowionego z urzędu nie może stanowić podstawy wznowienia postępowania, polegającej na pozbawieniu strony możliwości działania (art. 401 pkt 2 k.p.c.) – zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 9 czerwca 2000 r., I PKN 277/00, OSNP 2002 r. Nr 1, poz. 15 i z 26 marca 2003 r., II CZ 26/03, OSNC 2004 r. Nr 6, poz. 95.

II. Wątpliwości budzi zarzut, iż druga i trzecia podstawa skargi nie powinny być oceniane oddzielnie. Sama ustawa wszak traktuje je odrębnie (przepis art. 403 § 2 i 3 k.p.c. przed i po zmianie obowiązującej od 1 lipca 2009 r.).

Obie podstawy nie spełniają się jednak jako podstawy wznowienia. Nie zachodzi wykrycie okoliczności faktycznych lub dowodów uprzednio nieznanych. Były znane skarżącemu w czasie postępowania objętego skargą, wszak w zażaleniu sam podaje, iż argument o braku obowiązku sprzedaży biletów był podnoszony w toku postępowania w sprawie VII P ... /05, lecz został przez Sąd pominięty.

Myli się też zażalenie, gdy uważa, że dopiero w świetle późniejszego uniewinnienia powoda w sprawie karnej argument ten nabiera nowego znaczenia. W podstawie wznowienia chodzi o wykrycie okoliczności faktycznych lub dowodów nieznanych uprzednio w toku sprawy, a nie o inną ocenę (*ex post*) ich znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 403 § 2 k.p.c.). W przeciwnym założeniu skarga o wznowienie postępowania nie byłaby nadzwyczajnym środkiem odwoławczym. Tylko przy pozytywnej odpowiedzi na pytanie - czy określona okoliczność faktyczna lub środek dowodowy nie były uprzednio znane i strona nie mogła z nich skorzystać w poprzednim postępowaniu, a które mogły mieć wpływ na wynik sprawy - można stwierdzić podstawę wznowienia z art. 403 § 2 k.p.c.

Tymczasem nie zachodzi sytuacja wykrycia okoliczności faktycznej lub środka dowodowego, lecz tylko kwestia już uprzednio istniejąca a sprowadzająca się nie do wyjawienia faktu lecz do samej oceny - jak argumentuje zażalenie – czy skarżący miał obowiązek sprzedaży biletów.

Nieuzasadnione w zakresie wskazywanych podstaw wznowienia jest również założenie, że uniewinnienie skarżącego od zarzutu aktu oskarżenia w sprawie karnej jest równoznaczne z brakiem naruszenia przezeń podstawowych obowiązków pracowniczych.

Prowadzi to również do tezy przeciwnej niż w skardze, czyli że wyrok uniewinniający w sprawie karnej nie był okolicznością, która usprawiedliwiała niezachowanie terminu do wniesienia skargi z art. 407 § 1 k.p.c., gdy chodzi o okoliczność z art. 403 § 2 k.p.c. (nawet gdyby próbować zakładać, że został wykryty uprzednio nieznany nowy fakt lub dowód). Skargi nie można oprzeć na rzekomym „wykryciu” okoliczności faktycznej lub środka dowodowego (art. 403 § 2 kpc) znanych stronie wnoszącej skargę w prawomocnie zakończonym postępowaniu a pominiętych przez sąd drugiej instancji (postanowienie Sądu

Najwyższego z 29 marca 2007 r., II UZ 3/07, OSNP 2008 r. nr 11-12, poz. 178). W sprawie nie było potrzeby stosowania przepisu art. 410 § 2 k.p.c., jako że następstwo zdarzeń temporalnie (data wyroku objętego skargą, data wyroku karnego oraz data wniesienia obecnej skargi) jest wyraźnie zauważalne i uzasadniało stwierdzenie o wniesieniu skargi z przekroczeniem terminu z art. 407 § 1 k.p.c.

III. Nieuprawniona jest również trzecia podstawa wznowienia, a w szczególności kwestionowanie stanowiska zaskarżonego postanowienia, które wprost podziela rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego przedstawione w uzasadnieniu postanowienia z 11 lutego 2010 r., I PZ 20/09, oddalającego zażalenie powoda na odrzucenie jego poprzedniej skargi. Stanowisko to jest nadal aktualne (orzecznictwo wówczas wskazane) i przeczy temu, aby wyrok uniewinniający od zarzutu popełnienia przestępstwa stanowił podstawę wznowienia w poprzednio zakończonych sprawie pracowniczej. Nie można odejść od stwierdzenia, że w podstawie wznowienia z art. 403 § 3 (aktualnie art. 403 § 2) k.p.c. chodzi o wyrok, który uprawomocnił się przed wyrokiem objętym skargą. Podstawa ta odnosi się do sytuacji procesowych z art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. (art. 379 pkt 3 k.p.c.), które sprzeciwiają się wydaniu drugiego wyroku co do tego samego przedmiotu sprawy (sporu) między tymi samymi stronami. Stanowisko to przesądza nieuwzględnienie tej podstawy skargi, niezależnie od tego, że pracodawca nie podał popełnienia przestępstwa za przyczynę rozwiązania stosunku pracy. Późniejszy wyrok sądu karnego, nawet gdyby dotyczył tego samego przedmiotu sprawy, nie podważa wyroku w sprawie pracowniczej, jako że sąd pracy (cywilny) dokonuje samodzielnych ustaleń i wiąza go jedynie ustalenia prawomocnego wyroku skazującego (nie uniewinniającego) - art. 11 k.p.c.

Skarga podlegała zatem odrzuceniu jako wniesiona po terminie oraz niedopuszczalna ze względu na wskazywane podstawy. Zażalenie nie podważyło prawidłowej oceny zaskarżonego postanowienia i dlatego zostało oddalone na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.